

De umistjendelige Fordele, som de regelmæssige Sammenkomster af Mænd, der drive samme Erhvervs-
 syssler saavel som Omhandlingen af deres fælles Inter-
 esser, maae kunne forstaafe enhver Landmand, lade
 med god Grund forvente en talrig Tilvæxt af Med-
 lemmer i baade den ene og den anden af de nævnte
 Foreninger; og naar Enhver paa sin Plads og efter
 sine Kræfter bidrager og medvirker hvad han formaaer
 til Befordring af Selskabets Viemed; naar Alle een-
 drægtig og velvillig stræbe til det ene sande Maal:
 saa kan det ikke feile at jo et forønsket Resultat vil
 naaes i vore Landmænds fiedse tiltagende Velstand.

Forsøg over Gjødsfens Svinding, idet den forraadner.

Vi have altfor faa Forsøg over denne Sag. Nogle,
 som allerede for adskillige Aar siden ere foretagne, for-
 tjene saa meget mere vel at erindres, som de ere iværk-
 satte af Mænd, hvis Navne ere Borgen for, at de ere
 udforte med Nøiagtighed.

De fem første Forsøg, som her følge, ere af Pro-
 fessor Korte paa Møglin.

„Første Forsøg. 1837 den 9de Februar bleve
 15 Cubitfod straablandet Hestemøg, saadant som
 Gartnere bruge det til Mistbænkene, bragte paa en

reen Plads i Haven; de bleve lagte i en Dynge af 10 Tommers Høide, fast sammenslagne med Møggrebene, og derpaa overladte til sig selv, udsatte for den frie Luft. Dynngen blev nu og da overgydet med Vand af en Havekande. Den 1ste Mai, efter 81 Dages Forløb, blev Gjødsfen maalt paany, og det viste sig da, at der vare 33 Cubiffod i Behold, og at 12 vare forsvundne. Gjødsfen var jevnt forraadnet og i en flestagtig Tilstand.

Andet Forsøg. Samme Dag bleve 42 Kubiffod af samme Slags Gjødsfe udforte paa en fri Plads i Haven og oplagde til en 5 Tommers Høide; Dynngen blev noget sammentrampet og bedæffet med Jord til 6 Tommers Høide. Den 21de October, efter 254 Dage, borttoges Jordlaget med den muligste Noiagtighed; Gjødsfen maalttes; der vare 27 Cubiffod i Behold, og 15 vare forsvundne. Gjødsfen var raadnet og flestagtig.

Tredie Forsøg. Samme Dag bleve 72 Cubiffod af samme Slags Gjødsfe udforte og behandlede aldeles paa samme Maade, som i det foregaaende Forsøg, men laae ganske urørte i 384 Dage; derefter vare der 45 Cubiffod tilbage, og 27 vare borte.

Fjerde Forsøg. Samme Dag bleve 78 Cubiffod af samme Slags Gjødsfe lagte paa et Sted i Haven, hvor Underlaget var mere tørt end ved det 2det Forsøg, men blev for Dvrigt behandlet paa samme Maade. Efter ligeledes 384 Dages Forløb vare her 54 Cubiffod i Behold, og 24 tabte.

Femte Forsøg. Den 10 Februar, den fol-

gende Dag, bleve 89 Cubiffod af samme Slags Gjødske udførte paa en reen Plads i Haven, og løst opkastede i en fegledannet Dynge af 4 Fods Høide og med en Basis af 7 Fod i Tværmaal. Den 10 Martis 1838, altsaa efter 393 Dage, måattes den atter, og fandtes da 42 Cubiffod at være i Behold, og 47 at være tabte. Gjødsken var ikke forraadnet, men snarere skimlet; den var ikke i en flegagtig men tør Tilstand, saa at den deri værende Strøhalm ikke kunde bøies uden at brækkes, og Excrementerne vare som Pulver. Marsagen dertil var upaatvivelig, at den løst opkastede Dynge blev giennemstrøgen af den atmosfæriske Luft og af den berøvet den til Forraadnelsen nødvendige Fugtighed.

Efter disse Forsøg bortsvinde af 100 Dele af den anvendte Gjødske efter 81 Dage — 26,⁷ pCt.; efter 254 Dage — 35,⁷ pCt.; efter 384 Dage — 37,⁵ pCt.; ogsaa efter 384 Dage men under noget afvigende Forhold — 30,⁸ pCt., og efter 393 Dage — 52,⁸ pCt.

I det 2det og det 3die Forsøg ere alle Omstændighederne de samme med Undtagelse af Tiden, og man seer af dem, at Gjødsken taber mere i Begyndelsen af sin Forraadnelse end senere hen. Det 1ste og 5te Forsøg vise, hvor ulige Tabet er af samme Slags Gjødske paa samme Locale, enten den er sammenpakked eller ikke, ligger tyndt paa Jorden eller er i smaae Dyrger, enten den i tørt Veir overlades til sig selv eller nu og da overgydes med Vand. I Særdeleshed vise disse Forsøg, hvor langt fordeelagtigere det er strax at udsprede Gjødsken, end at lade den ligge i smaa Høbe,

og hvor rigtigt de handle, som, naar Gjødsfen ikke strax efter Spredningen kan nedpløies, tromle den, for ligesom at trykke den fast til Jorden. Forsøgene 3 og 4 vise, hvor ulige Gjødsfens Forraadnelse er, naar Bunden er tør eller fugtig. I Betragtning af alle disse Omstændigheder er det vanskeligt i Almindelighed med Tal at bestemme det Tab, som Gjødsfen lider ved at ligge i længere Tid. Det er sikkerligen ikke for Meget, om man, efter de sædvanlige Landbrugsforhold, anslaaer dette Tab til 25 pCt.

Man kunde have Grund til at formode, at den ved Forraadnelsen indsvundne Gjødsfe har vundet i Kraft det, den har tabt i Omfang; og vel vinder den Noget derved, men Tabet er dog betydeligt. (Derom skal videre blive handlet, naar 5 Forsøg af en anden Mand først ere bleve anførte).

Disse Forsøg ere foretagne af Finantsraad W. Albert, og omtalte i hans af to Landvæsens-Selskaber kronede Priisstrift: „Praktische Mittheilungen aus dem Gebiete der Landwirthschaft.“

1ste Forsøg. 12te Januar 1830 bleve 2 Kasser fyldte med frisk Faaremøg; a. med 59 Pund; og b. med 28 Pd., tilligemed 108 Pd. humusrig Jord. Den 18de Juni veiede Gjødsfen i a. 32½ Pd.; den i b. tilligemed Jorden 113½ Pd.; a. havde saaledes tabt 4 Pd. mere end b. Begge Kasserne vare tilsluttede og nedgravne i Faaremøg.

2det Forsøg. 1831 i Februar fyldtes 2 Kasser, hver af en Cubikkods Num, med 11 Pd. frisk Faare-

møg, og bleve nedgravne i Møddingen. Paa samme Tid bleve 11 Pd. af lige Bøffaffenhed lagde løst i en Kury, som sattes frit i Luften. Den 24de Septbr. var i enhver af Kasserne $4\frac{1}{2}$ Pd. tilbage, men i Kurven 5 Pd.

3die Forsøg. 1832 den 10 Febr. toges 3 ligestore Kasser; i a. blev lagt 11 Pd. frisk Faaremøg, bestrøet med 2 Pd. knuset Gips; i b. en lige Mængde bestrøet med 2 Pd. Skorsteensasse; i c. blot 11 Pd. frisk Faaremøg. Alle Kasserne bleve tilsluttede og bedækkede med Gjødsfe. Den 2den Octbr. indeholdt a. $8\frac{1}{2}$ Pund, b. ligeledes $8\frac{1}{2}$ Pd., men c. kun 6 Pd. Gjødsfe.

4de Forsøg. 1834 den 14 Febr. tilpakkedes en Kasse af en Cubikfods Rum med 36 Pund frisk Komøg; den tilsluttedes med Laag og nedgroves i Kofstaldsmøddingen. Paa samme Tid lagdes andre 36 Pd. løst i en Kury, som sattes frit i Luften. Den 3die Juli, altsaa efter $4\frac{1}{2}$ Maaneder, veiede den nedgravede Gjødsfe 11 Pd. Da den tildeels endnu be fandt sig i ganske vaad Tilstand, saa blev den atter nedsat i Møddingen og veiede efter 4 Dage 8 Pd.; den 7de Novbr. 5 Pd.; derimod veiede de 36 Pd. i Kurven den 3die Juli 8 Pd., den 7de Novbr 7 Pd. Saaledes vare de 36 Pd. ved Gjæringsprocessen nedssjunkte til 5 Pd., imedens at samme Dvantage, udsat for Luften, var nedssunken til 7 Pd. For Dvrigt var Gjødsfens Masse aftaget over $\frac{3}{4}$.

5te Forsøg. Den 11te August blev 15 Pd. frisk Komøg nedlagt i en Kury og udsat for Luften. Den

18de August veiede denne Masse 7 Pd., og den 27de August 4 Pd. Paa samme Tid havde 7 Pd. Faare-
møg, saadant som det paa denne Tid pleier at udfo-
res af Faarehuset, tabt 1 Pd.

Angaaende det Foder og Strøelse, som gi-
ves Faarene, anseer Forfatteren det som et almeent
Resultat af sine Forsøg, at 100 Pd. deraf, førend der
opstaaer nogen Gjæringsproces, give 125 Pd. Gjødste;
men at 62 Pd. deraf flygtiggjøres ved Gjæringspro-
cessen. Derfor de nævnte 125 Pd. Gjødste kun ud-
sættes for Luften, da blive paa samme Tid 61½ Pd.
deraf tilbage."

Disse Forsøg, og i Særdeleshed det sidst anførte,
ere i flere Henseender mærkværdige.

Jeg maa tillade mig ved disse Forsøg at gjøre
følgende Bemærkninger:

Naar der i det 1ste Forsøg findes en saa betyde-
lig Forstjæl paa det Tab Gjødsten lider, efterfom den
enten er blandet med Jord eller ikke, idet den dermed
blandede ikke engang taber $\frac{1}{3}$ af sin Vægt, nemlig
19,⁷ pCt., da den ublandede derimod taber henimod
det Halve af sin, nemlig 44,⁹ pCt., saa er der heri
Grund til ikke at bifalde deres Mening, som, efterat
de i nogen Tid have overdrevet det med Jordblandin-
gen, igjen ville have den ganske forkastet, fordi den ikke
lønner Arbeidet dermed. Overdrivelser lønne sig ikke;
og gjerne gaaer man fra den ene Yderlighed til den
anden. At bruge Jord med Maade ved Gjødstens
Behandling er upaatviseleligen saare hensigtsmæssigt;
men saavel denne Blandingsjords, som det paagjæl-

dende Jordsmons, ja tillige Gjødskens Forstjelligheder bør med hverandre vel tages i Betragtning. Det betydeligt mindre Tab, som i dette Forsøg den jordblandede Gjødste havde i Sammenligning med den ublandede, havde vel ogsaa sin Grund i den uforholdsmæssig store Tilfætning af Jord, da der var næsten 4 Gange saamegen Jord som Gjødste. Jorden flygtiggjøres nemlig ikke som Gjødsten; og om endog den her anbragte Gjødste maaskee slap ligesaa mange Procenter, som den ublandede, bleve de optagne af Jorden, og forøgede dennes Vægt.

De i det 2det Forsøg omtalte 11 Pd. Gjødste, som vare i Kasserne, tabte 59,¹ pCt., de 11 Pd. i Kurven tabte derimod kun 54,⁵ pCt. Grunden til dette paafaldende Resultat maa vist have været, at Barmen i det Møg, som omgav Kasserne, var større og bevirkede en stærkere Gjæring end Barmen i Luftten, der omgav Kurven, og hvis Temperatur i Aaret 1831 i Almindelighed var temmelig lav.

Naar de ved det 3die Forsøg med Gips og Afke bestroede 11 Pd. Gjødste kun tabe 22,⁷ pCt., men de ubestroede 11 Pd. derimod tabe 45,⁵ pCt.; da synes man heraf at lære, at man vist ikke paa bedre Maade kan anvende den i Huusholdningen faldne Afke, end ved at lade den udsprede over det paa Møddingen sidst udførte Lag Møg.

I det 4de og 5te Forsøg er ogsaa Komøget taget under Behandling. Af de 72 Pd., som deels i en Kasse deels i en Kurv henlaae i henimod 9 Maaneder,

bleve efter Middeltal kun 12 Pbd., d. e. kun $\frac{1}{2}$ eller 16,⁶⁶ pCt. tilbage; og i det 5te Forsøg bleve af 15 Pbd., efter blot 13 Dages Forløb, kun 4 Pbd. eller 26,⁷ pCt. tilbage. Dersom i det første af disse Forsøg Gjødsfen ikke havde ligget saa meget længe, vilde Tabet, som nu beløb 84 pCt., ikke have været saa stort; og dersom i det sidste Forsøg Gjødsfen ikke havde ligget en saa ganske kort Tid, vilde Tabet, som nu beløb 73,³ pCt., ikke have været saa lidet; det kan derfor ikke ansees for upassende at lade Middeltallet af disse tvende Tabs Beløb, nemlig $78\frac{1}{2}$ pCt., afgive Resultatet af disse med Dvæggjødsfe foretagne Forsøg. Dette findes ogsaa at stemme overeens med det Tab, som viste sig i Henseende til Maalet, hvilket omtales saaledes: „Gjødsfens Masse var aftaget over $\frac{1}{2}$.“

Ved Faaremøget i de 3 første Forsøg findes Gjæringsprocessen i Middeltal at have medført et Tab af 50 pCt.; hvilket stemmer overeens med Alberts Slutnings-Bemærkning, at af 125 Pbd. Faaremøg bortflygte 62 Pbd.

Da Rørte blot har taget Hestegjødsfe under Behandling, og bedømt sine vundne Resultater efter Maalet, og da Albert blot har behandlet Faaregjødsfe og Dvæggjødsfe, og bedømt sine Resultater efter Vægt, kan der ikke anstilles nogen bestemt Sammenligning imellem deres Forsøg; men ikke desto mindre kunne vi af disse deres Forsøg uddrage det Hovedresultat:

a) at Hestegjødsfe, ved at gennemgaae den

sjædvanlige Gjæring i Møddingen, i Almindelighed taber $\frac{1}{4}$ eller 25 pCt.;

b) at Faaregjødsket derved taber $\frac{1}{4}$ eller 50 pCt., og

c) at Kvæggjødsket derved taber $\frac{3}{4}$ eller 75 pCt. af deres oprindelige Gehalt, deels fra Maalets og deels fra Bægtens Side betragtet.

For at ikke Noget skal smigre sig med den Formening, at den ved Gjæringen formindskede Gjødningsmasse har en saa meget desto større frugtbargjørende Kraft i sig, og altsaa ikke noget Bæsentligt tabes, maa jeg endnu her anføre et Forsøg, som vel er foretaget af en uanvænt Mand; men derved at det deels af Professor Korte er givet Plads i samme 3die Bind af Möglinske Jahrbücher, hvori hans egne her anførte Forsøg findes, deels at det af ham er taget i særdeles Betragtning, har ogsaa dette Forsøg fuldkommen Troværdighed. — „Vel omfatter dette Forsøg,“ siger Korte, „kun eet Aar, og omtaler ikke med Nøiagtighed Jordsmønnets Beskaffenhed, men det fortjener ved den anstillede Sammenligning af den forraadnede og uforraadnede Gjødskes ulige Virkninger dog megen Opmærksomhed.“

Forsøget er gjort i Lithauen paa et koldt Jordsmøn, hvis herskende Bestanddeel er graat Sand. For dette Forsøg var Algeren sidste Gang bleven gjødsket 1828; den bar Rug 1829 og Baarsæd 1830 med

paasaet Klover, med hvilken den henlaa urørt af Ploven i 4 Aar, indtil den 1834 i Efteraaret blev ploiet og den følgende Sommer brakket; den 18de August blev den afdeelt i 9 Nummere, hvert af næsten $\frac{1}{4}$ preussisk Morgen. (En Morgen er 6480 \square Al). Betræffende den anvendte Gjødsfe bemærkes, at ved forraadnet Gjødsfe forstaaes en saadan, som har opnaaet en flekagtig Tilstand, og ved uforraadnet en saadan, som dagligen udføres af Staldene og faa Dage derefter paa Marken. Quantiteten af den anvendte Gjødsfe var 50 Cubikfod paa hver Afdeling. 6 af disse Afdelinger bleve besaaede med Rug. (De 3 øvrige forbigaaes her, da de anvendtes til Forsøg, som ikke angik det her omhandlede).

Nr.

1) fit forraadnet Dvæggjødsfe og bar 149 \bar{z} Rug og 495 \bar{z} Palm	
2) fit uforraadnet Ditto	- - 134 - - og 450 - -
3) fit forraadnet Hestegjødsfe	- - 205 - - og 585 - -
4) uforraadnet Ditto	- - 189 - - og 540 - -
5) forraadnet Faaregjødsfe	- - 193 - - og 495 - -
6) uforraadnet Ditto	- - 249 - - og 595 - -

Vel synes det ved første Diekast, som om dette Forsøg, idetmindste hvad Dvæg- og Hestegjødsfe angaaer, beviser det Modsatte af det, som derved søges beviist; men ved at tage Tingene under nøiere Bedømmelse bliver det klart, at Gjødsfens Forraadnelse ei alene medfører Tab, men at dette Tab endog er meget betydeligt. Thi, for at den forraadnede Gjødsfe kan bedømmes rigtigt, er det nødvendigt, at den be- regnes efter sit oprindelige Cubikindhold, det nemlig,

som den havde, før den begyndte at forraadne, og ikke efter dens Indhold, da den var 3 til 4 Maaneder gammel. Og saaledes bør:

a) De 50 Cubiffod forraadnet Dvæggjødste paa Nr. 1 ansees for at være lige med 200 Cubiffod usorraadnet; Nr. 1 skulde altsaa have baaret 4 Gange saa meget som Nr. 2, nemlig $(134 \times 4 =) 536$ Pd. Rug, naar intet Tab skulde havt Sted; men da det kun har baaret 149 Pd., er ved Bortflytningen af de cirka 75 pCt., som disse 200 Cubiffod har undergaaet, fremkommet et Tab af $(536 \div 149 =) 387$ Pund.

b) Ligeledes bør de paa Nr. 3 bragte 50 Cubiffod forraadnet Hestegjødste betragtes for det, de oprindeligen udgjorde, nemlig $66\frac{2}{3}$ Cubiffod; dersom Nr. 3 havde været gjødsfet med disse, da vilde det, i Forhold til det, Nr. 4 har efter usorraadnet Gjødste, have baaret 252 Pd.; men da det kun har 205 Pd., er der tabt $(252 \div 205 =) 47$ Pd. Og

c) Naar ligeledes de paa Nr. 5 brugte 50 Cubiffod forraadnet Faaregjødste beregnes for det, de oprindeligen udgjorde, nemlig 100 Cubiffod, da vilde i Forhold til det, Nr. 6 har efter usorraadnet Gjødste, Nr. 5 have baaret 498 Pd.; men da det kun har 193 Pd., er der tabt $(498 \div 193 =) 305$ Pd.

Naar disse 3 Summer tilsammenlægges, sees, at der paa de 3 Nummere, som havde faaet forraadnet Gjødste, er tabt 739 Pd. Rug; og naar der paa 4860 □ Al., som disse 3 Nummere indeholde, er ved Gjødstens Forraadnelse tabt 739 Pd., er, naar Gjød-

sten anvendes i lige Mængde og af samme Bestaffenhed, det forholdsmæssige Tab paa 14,000 □ Allen, 2,129 Pd., det er: 10 Tdr. 5 Skpr. Rugs Tab paa 1 Td. Land.

Og som det forholder sig med Kjerneafgrøden, saaledes ogsaa med Halmen.

Vi behøve ikke i denne Anledning at tage vor Tilflugt til, hvad Thær har lært os, at hvor der nemlig avles 4 Pd. Rug, kan ialmindelighed antages, at der avles 10 Pd. Halm; thi Forsøget meddeler bestemte Størrelser af den Halm, som er avlet paa hvert enkelt Nummer, og disse ville vi benytte paa samme Maade, som ved Beregningen af Tabet ved Kjerneafgrøderne.

a) Da der paa Nr. 2 efter 50 Cubiffod uforraadnet Dvæggjødse er avlet 450 Pund Halm, kunde der efter 50 Cubiffod forraadnet Gjødse, som bragtes paa Nr. 1, og som oprindeligen have været 200 Cubiffod, have været avlet 4 Gange saa meget, som paa Nr. 2, nemlig $(450 \times 4 =) 1800$ Pd. Halm. Da Nr. 1 derimod kun har baaret 495 Pd. er ved Bortflygningen af circa 75 pCt., som de oprindelige 200 Pd. have undergaaet, fremkommet et Tab af $(1800 \div 495 =) 1305$ Pd.

b) Da der paa Nr. 4 efter 50 Cubiffod Hestegjødse er avlet 540 Pd., kunde der efter de 50 Cbfd. forraadnet Gjødse, som bragtes paa Nr. 3, og som oprindeligen have været $66\frac{2}{3}$ Cbfd., været avlet 720 Pd.

Da Nr. 3 kun har baaret 585 Pbd., er der tabt $(720 \div 585 =)$ 135 Pund.

Og c) Da der paa Nr. 6 efter 50 Ebsd. uforraadnet Jaaregjødske er avlet 550 Pbd. Halm, kunde der efter de 50 Ebsd. forraadnet Gjødske, som bragtes paa Nr. 5, og som oprindeligen have været 100 Ebsd., have været avlet det Dobbelte eller 1190 Pbd.; da Nr. 5 kun har baaret 495 Pbd., er der tabt $(1190 \div 495 =)$ 695 Pbd.

Naar disse 3 Summer tilsammenlægges, sees, at der paa de 3 Nummere, som have faaet forraadnet Gjødske er tabt 2135 Pbd. Halm; og naar der paa 4860 □ Al., som disse 3 Nummere indeholde, ved Gjødsfens Forraadnelse er blevet tabt 2135 Pbd. Halm, haves Grund til, under samme Behandlingsmaade af Gjødsfen, at ansee Tabet paa 14,000 □ Al. for 6150 Pbd., det er: $6\frac{15}{100}$ Pæss Halm's Tab paa 1 Td. Vand, Pæsset beregnet til 10 Ctnr.

Men de her beregnede Tab af Kjerne og Halm ere kun de, som havde Sted i det første Aar, hvori Gjødsfen forøgede Agerens Frugtbarhed. Da det nu er vitterligt, at Gjødsfen virker ikke blot i eet Aar, men deels efter sin egen deels efter Agerens og Avlsmaadens Bessaffenhed vedbliver at virke i 3, 4 ja vel 5 Aar, bør man ikke undlade ogsaa at tage Hensyn til, hvad der i disse følgende Aar kunde have været produceret efter den ved Forraadnelsen bortflygtede Gjødske, saafremt man vil gjøre sig et nogenlunde rigtig Begreb om det Tab, som derved fremkommer. — Naar jeg antager, at den paa Ageren førte Gjødske

afgiver $\frac{2}{3}$ af sin Kraft til det 1ste Aars Afgrøde, og de øvrige $\frac{1}{3}$ til de følgende Aars Afgrøder, troer jeg at kunne være temmelig forvisset om den intelligente Læfers Bifald; men isaafald ville vi ogsaa være enige om at forhøie de anførte Tabs Summer med $\frac{3}{4}$, og det bliver altsaa: 17 Tdr. Rug, eller Sæd af Rugs Værd, og $9\frac{1}{10}\%$ Læs Halm à 10 Ctr., som derved tabes paa 1 Td. Land.

Vel burde jo dertil endnu lægges den Afgrøde baade af Kjerne og Halm, som kunde have været produceret efter Gjødsken af den tabte Halm; men for at undgaae en altfor kjedende Bidtlostighed overlades det til den Læser, som har Interesse for Sagen, selv at udføre denne Beregning. Og saasom det er umuligt at undgaae alt Tab ved Gjødskens Gjæring, er det tildeels urigtigt at fortsætte Beregningen til det Yderste. Om Vinteren hindrer nemlig deels Veiret deels Føret saare meget Gjødskens Udførsel og Anbringelse, og om Sommeren er ofte deels den Sæd, som vorer paa de Agre, der skulde gjødskes dermed, deels andet nødvendigt Arbeide til Hinder derfor. Men det er og bliver et af Hovedpunkterne, hvori den rationelle Landmand viser sin Dygtighed, at han saaledes indretter sin Sædfølge, og saaledes behandler sin Modding, at saa faa Dele af den som muligt flygte bort i Luften, og at han, ved snarest muligt at føre den paa Ageren, drager Omsorg for, at de i Gas og Dunst bortflygtende Dele kunne komme Jordsmønnen og en ny Production tilgode. — Hvor saare meget Forsømmelse heraf straffer sig selv, haaber jeg ved

Fremstillingen af de foranstaaende høist lærerige Forsøg tydeligen at have viist; og ønsker jeg, at jeg herved maa have bidraget til, at Vintermøgets rolige Hensigten til hen i Juli Maaned, som endnu saa almindelig finder Sted, dog omsider maa kunne ophøre.

R.

I Anledning af Forestaaende ere fra en anden Haand meddeelte følgende Bemærkninger:

At Gjødningen under Opbevaringen lider et betydeligt Tab saavel i Quantitet som Qualitet, derom er vistnok enhver Landmand overbevist. Det er ved Sammenbrændingen : Gjæringen at dette Tab fremkommer, og kun naar vi ophæve en af de for Gjæringens Fremgang nødvendige Betingelser: Luftens frie Afgang, Fugtighed eller Varme, da standser Gjæringen.

Staldgjødningen er en Blanding af Dyrenes faste og flydende Excrementer med Halm og indeholder i frisk Tilstand en saa stor Mængde Vand, at 100 Dele frisk Komøg indeholde 86 Dele Vand og 14 Dele faste Substantier. Under Gjødningens Gjæring fordamper en, i Forhold til Gjæringens Hestighed svarende Quantitet Vand; Urinen forandres til flygtigt kulsurt Ammoniak og en stor Deel af Gjødningens organiske Bestanddele blive ligeledes ved Luftens Indvirkning, under stadig Varmeudvikling, forandret til luftformige Stoffer, især Kulsyre, og denne saavel som Ammoniakken gaae i Forening med Vandet bort. I

samme Forhold, som Gjæringen befordrer de luftformige Stoffers Bortgang, maa den tilbageblivende Gjødningssmasse blive rigere paa ikke flygtige Bestanddele, nemlig paa mineralste Stoffer. Tænker man sig en Mødding henligge flere Aar og af og til blive omstøffet for at give Luften Afgang, da vil den tilsidst reduceres til en ganske lille Hob, og underkaster man denne Rest en Analyse, da vil den kun bestaae af mineralste Stoffer og ubetydelig ufortærede organiske Dele. Der er med Møddingen foregaaet en Forandring under Gjæringen, lig den, som om man havde forbrændt den i en Døn og samlet Asken. Hvad enten nu Møddingen ved en frivillig Gjæring fortæres, eller den forbrændes ved Ildens Hjælp, erholder man de samme Producter. Under Ernæringsprocessen undergaae Næringsmidlerne en lignende Forandring; størstedelen af Næringsens Kulstof og Brint forandres ved Atmosfærens Ilt til Kulsyre og Vand, som deels gaaer bort under Respirationen, deels fordampes gennem Huden. Dvælstoffet samler sig i Blæren som Urinstof, der senere ved en Decomposition med Vand danner kulsur Ammoniak, og Næringsmidlets øvrige Bestanddele gjenerholde vi i de faste og flydende Excremerter, tilligemed de ufordøiede Dele af Næringen, da det kun er en forholdsvis ringe Dvantage af Næringen der overgaaer i Legemet.

Det er netop de for Vegetationen saa gavnlige luftformige Stoffer, der under Møddingens Gjæring gaae tabt, ligesom den Varme, der ledsager Gjæringen, bliver uden Virkning for Planten, naar Gjæringen

foregaaer i Møddingen istedetfor i Jorden, der tilmed maa savne den ugsærede Gjødnings vistnok fordeeltige mechaniske Indvirkning. Derjom den udbrændte Gjødning, der ifølge det Fremssatte er langt rigere paa mineralste Næringsstoffer end den friske, var ligesaa gavnlig som denne, da maatte vi kunne erstatte Gjødningen, ved at tilføre Jorden de mineralste Stoffer, som Analysen viser i den udbrændte Gjødning, men denne Anstuelles practiske Rigtighed er endnu ikke beviist, hvorimod utallige Erfaringer tale for Gavnligheden af den frisk anvendte Gjødning.

I det sædvanlige Kobbelsbrug nødsages man at lade Gjødningen henligge en Deel af Aaret i Møddingstedet, men derimod tillader Berelsbruget og det overstaarne Kobbelsbrug en bedre Fordeling, idet største delen af Vintergjødningen kan udføres om Vinteren til den Mark, som gjødes midt i Sædomløbet, medens den øvrige Gjødning udføres til Brakken i For sommeren. Af Forsøgene over Gjødningens Svindning fremgaaer, at Tabet er mindst, hvor Gjødningens Udtørring og tynde Udbredning har standset Gjæringen af Mangel paa Fugtighed og Varme, og herved imødegaaes den af Mange nærede Frygt for Gjødningens Forringelse, naar den udføres strax om Vinteren og spredes uden siebliffelig at kunne nedpløies. Kunde man aldeles udelukke Luften fra Gjødningen under dens Opbevaring, da vilde Svindingen ogsaa forhindres; som et af de bedste Midler til denne Henfigts Opnaaelse maa det ansees, at sammenpaffe